

## B.A. Semester - 2 (CBCS) Examination

March/April - 2023 (OLD COURSE)

## SANSKRIT P4 PANCHTANTRA-MITRABHED (CORE)

Time: 2:30 Hours

Marks: 70

## Instructions:

1. All questions are compulsory.
2. Figures to the right indicate marks.

|          |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |      |
|----------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------|
| प्रश्न-१ | (अ) नीचेના ગદ્યખંડોનું ભાષાંતર કરો. (કોઇપણ બે)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | (૦૮) |
| Q.1      | (A) translate following passage : (any two)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | (08) |
|          | <p>૧) અથ એવં ગચ્છતિ કાલે દન્તિલસ્ય કદાતચિદ્વિવાહઃ સમ્પ્રવૃતઃ । તવ તેન સર્વે પુરનિવાસિનો રાજસિન્નિધિલોકાશ્ચ સમ્માનપુરઃ સરમમિન્ય ભોજિતા વસ્ત્રાદિભિઃ સત્કૃતાશ્ચ । તતો વિવાહનાનરં રાજા સાન્તપુરાઃ સ્વગૃહમીનીય અભ્યર્ચિતઃ । અથ તસ્ય નૃપતેઃ ગૃહસમ્માર્જનકર્તા ગોરમ્ભો નામ રાજસેવકો ગૃહાયાતોડપિ તેન અનુચિતસ્થાને ઉપવિષ્ટોડવશયા અર્ધચન્દ્રં દત્વા નિઃસારિતઃ ।</p> <p>૨) અસ્તિ કસ્મિશ્ચિત્પ્રદેશે મહાન્ ન્યગ્રોધપાદપઃ । તત્ર વાયસદમ્પતી પ્રતિવસતઃ સ્મઃ । અથ તયોઃ પ્રસવકાલે વૃક્ષવિવરાત્ નિષ્ક્રમ્ય કૃષ્ણસર્પઃ સદૈવ તદપત્યાનિ ભક્ષયતિ । તતસ્તૌ નિર્વેદાત્ અન્યવૃક્ષમૂલનિવાસિનં પ્રિયસુહદં શૃગાલં ગત્વા ઊચતુઃ - 'ભદ્ર', કિમેવંવિધે સજ્ઞાતે આવયોઃ કર્તવ્યં ભવતિ । એવં તાવત્ દુષ્ટાત્મા કૃષ્ણસર્પો વૃક્ષવિવરાત્ નિર્ગત્ય આવયોર્બાલકાન્ ભક્ષયતિ ।</p> <p>૩) અસ્તિ કસ્યચિન્મહીપતેઃ કસ્મિશ્ચિત્ સ્થાને મનોરમં શયન સ્થાનમ્ । તત્ર શુપ્લતરપટયુગલમધ્યસંસ્થિતા મન્દવિસર્પિણી નામ શ્વેતા યૂકા પ્રતિવસતિ સ્મ । સા ચ તસ્ય મહીપતેઃ રક્તમાસ્વાદયન્તી સુખેન કાલં નયમાના તિષ્ઠતિ । અન્યેદ્યુશ્ચ તત્ર શયને ક્વચિદ્ ભ્રામ્યન્ અગ્નિમુખો નામ મત્કુળઃ સમાયાતઃ ।</p> <p>૪) કસ્મિશ્ચિદ્વનોદેશે મદોલ્કટો નામ સિંહઃ પ્રતિવસતિ સ્મ । તસ્ય ચ અનુચરા અન્યે દ્વીપિવાયસગોમાયવઃ સન્તિ । અથ કદાચિત તૈઃ ઇતસ્તતો ભ્રમદ્વિઃ સાર્થભ્રષ્ટઃ કથનકો નામ ઉષ્ઠો દૃષ્ટઃ । અથ સિંહઃ આહ - અહો! અપૂર્વમિદં સત્ત્વમ્ । તજ્ઞાયતાં કિમેતદારણ્યકં ગ્રામ્યં વા" ઇતિ ।</p> |      |
| પ્રશ્ન-૧ | (બ) નીચેનામાંથી કોઇપણ બે સંદર્ભ સહિત સમજાવો:                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | (૦૬) |
| Q.1      | (B) explain with reference to the context : (any two)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | (06) |
|          | <p>૧) ન ખલ્વસ્ય કૃતે ભૂરિ નાશયેન્મતિમાત્રરઃ ।</p> <p>૨) ભૂમિમિત્રં હિરણ્યં ચ વિગ્રહસ્ય કલત્રયમ્ ।</p> <p>૩) અહો સુસદશી ચેષ્ટા તુલા યષ્ઠેઃ ક્ષલસ્ય ચ ।</p> <p>૪) ધર્મોઽયં ગૃહમેધિનાં નિગદિતઃ સ્માર્તૈર્લઘુઃ સ્વર્ગદઃ ।</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |      |
| પ્રશ્ન-૨ | ભારતીય કથાસહિત્યમાં પંડિત વિષ્ણુશર્માના પ્રદાનનું મુલ્યાંકન કરો.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | (૧૪) |
| Q.2      | Evaluate the contribution of પંડિત વિષ્ણુશર્મા to the Indian fable.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | (14) |
|          | અથવા/OR                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |      |
| પ્રશ્ન-૨ | 'સાહિત્યકૃતિ તરીકે' 'મિત્રભેદ' નું મુલ્યાંકન કરો.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |      |
| Q.2      | Evaluate literary form of 'મિત્રભેદ' ।                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |      |
| પ્રશ્ન-૩ | પ્રાણીકથાના ઉદ્ભવ અને વિકાસ પર સમીક્ષાત્મક નોંધ લખો.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | (૧૪) |
| Q.3      | Write a critical note on the origin and development of fable literature.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | (14) |
|          | અથવા/OR                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |      |
| પ્રશ્ન-૩ | પંચતંત્રનું વિષયવસ્તુ વર્ણવો.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |      |
| Q.3      | Discuss the content of પંચતંત્રમ્ ।                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |      |

- પ્રશ્ન-૪ પંડિત વિષ્ણુશર્માના જીવન અને કવન વિશે વિસ્તૃત નોંધ લખો. (૧૪)  
Q.4 Write detailed note on 'पण्डित विष्णुशर्मा's life and literary works. (14)  
અથવા/OR
- પ્રશ્ન-૪ 'પંચતંત્ર'નો રચનાકાળ ચર્ચો.  
Q.4 Describe the date of 'पंचतंत्रम्' ।
- પ્રશ્ન-૫ નીચેનામાંથી કોઈપણ બે પર ટૂંકનોંધ લખો. (૧૪)  
Q.5 Write short notes on any two of the following. (14)
- ૧) 'પંચતંત્ર' નું શીર્ષક (the title of 'पंचतंत्र')
  - ૨) સિંહ અને સસલાની કથાનો બોધ. (the concept of the story of 'पंचतंत्र')
  - ૩) બક-કર્કટયો: કથા: ।
  - ૪) દન્તિલ ગોરમ્બ્યો: કથા ।

\*\*\*\*\*